NOTAT

Regionshuset
Viborg
Koncernøkonomi
Hospitalsøkonomi
Skottenborg 26
DK-8800 Viborg
Tel. +45 8728 5000
afdelingsmail@regionmidtjylland.dk
www.regionmidtjylland.dk

Udmelding af rammer for Budget 2011

Dato 22.06.2010
Katrine Lykkegaard
Tel. +45 8728 4512
Katrine.Lykkegaard@stab.rm.dk

Den 12. juni indgik regeringen og Danske Regioner aftale om regionernes økonomi for 2011.

Med aftalen er de overordnede økonomiske rammer for sundhedsområdet og for Regional Udvikling lagt fast for 2011.

På sundhedsområdet forudsætter økonomiaftalen en aktivitets-stigning fra 2010 til 2011 på 3 %, hvoraf de 2 %-point udgøres af forudsat stigning i produktiviteten. Realvæksten i råderummet på sundhedsområdet er på 430 mio. kr.

På området for Regional Udvikling er der ikke tilført vækst. Tværtimod er der omprioriteret midler fra Regional Udvikling til sundhedsområdet.

Det er en forudsætning for det foreliggende forslag til budgetrammer, at Regionsrådet vedtager besparelser for i alt 284 mio. kr. for 2011. Med besparelsen sikres balancen på sundhedsområdet.

Med akkurat opnået økonomisk balance og med resultatet af økonomiaftalen in mente er det tydeligt, at Region Midtjylland står over for en stor udfordring, hvad angår økonomistyring i 2011. Regionsrådet drøfter forslag til principper for økonomi- og aktivitetsstyring i 2011 i forbindelse med 1. behandlingen af Budget 2011.

Det nærværende forslag til budgetrammen for 2011 vil for så vidt det godkendes af Forretningsudvalget danne grundlag for udarbejdelsen af forslag til Budget 2011.

De fremlagte rammer vil blive reguleret i henhold til den endelige udmelding for DUT-sager, som ventes at foreligge senest 1. juli. Endelig kan der ske mindre tekniske korrektioner i forbindelse med den endelige bloktilskudsudmelding med videre.

Notatets disposition

Indholdet af de efterfølgende afsnit er:

1. Tidsplan for den videre behandling af Budget 2011. Der er dels en plan for den politiske behandling af budgettet og dels en plan for dialogen med medarbejderne via MED-systemet.

2. Redegørelse for udgangspunktet for budgetlægningen for 2011, det vil sige den økonomiske udgangssituation i Region Midtjylland samt resultatet af økonomiaftalen for 2011.

3. Redegørelse for forudsætninger for det fremlagte rammebudget.

4. Forslag til budgetrammer 2011 for sundhedsområdet

5. Forslag til budgetrammer for Regional Udvikling.

6. Orientering om status for budgetprocessen for social- og specialundervisningsområdet.

7. Forslag til budgetrammer for Fælles formål og administration.

1. Tidsplan for den videre behandling af Budget 2011

Tidsplanen for den politiske behandling af Budget 2011 blev foreløbigt fastlagt i Budgetvejledningen 2011, som forretningsudvalget godkendte den 13. april 2010. Der er siden sket enkelte ændringer.

Tabel 1. Tidsplanen for den politiske behandling af Budget 2011

Dato	**Indhold**
22. juni	Forretningsudvalget drøfter Økonomiaftalen for 2011 og udmelder rammer for sektorernes videre arbejde med forslag til Budget 2011.
23. juni	Ekstraordinært regionsrådsmøde, hvor Regionsrådet behandler budgetrammerne for 2011.
17. august	Forretningsudvalget 1. behandler forslag til Budget 2011.
25. august	Regionsrådet 1. behandler forslag til Budget 2011.
27. august	Kontaktudvalget behandler rammeaftale for 2011 samt forslag til kommunernes årlige grund- og udviklingsbidrag.
2. september	Budgetseminar for Regionsrådet.
8. september	Politiske forligsforhandlinger.
10. september	Kommunerne har deadline for stillingtagen vedr. Grund- og udviklingsbidrag.
14. september	Forretningsudvalget 2. behandler forslag til Budget 2011, herunder eventuelle ændringsforslag.
29. september	Regionsrådet 2. behandler og vedtager forslag til Budget 2011, herunder eventuelle ændringsforslag.

Sideløbende med den politiske behandling vil regionens ledelse være i dialog med medarbejderne via MED-systemet. Tidsplanen herfor er vist nedenfor.

Tabel 2. Tidsplan for dialog og inddragelse af MED-systemet

Dato	**Begivenhed**
8. juni	Møde mellem RMU og Forretningsudvalget vedrørende økonomisk status for 2010 og udsigten for Budget 2011.
17. – 18. juni	RMU-møde/døgnseminar med blandt andet information om og drøftelse af Økonomiaftale og forventelige budgetrammer for 2011.
5. august	Frist for eventuel udtalelse fra RMU til Forretningsudvalg og Regionsråd vedrørende rammer for budget 2011.
Medio august	Forslag til Budget 2011 (materiale til Forretningsudvalgets 1. behandling) fremsendes til Ledelsesområderne samtidigt med udsendelsen til Forretningsudvalget med henblik på drøftelse i Hoved-MED-udvalgene og eventuel afgivelse af høringssvar.
1. september	Frist for høringssvar fra HMU'erne til det af Regionsrådet vedtagne budget ved 1. behandling den 25. august 2010 + evt. supplerende udtalelse fra RMU. Høringssvarene omdeles på Regionsrådets budgetseminar den 2. september 2010 og fremlægges ved 2. behandling af budgettet.
26. oktober	RMU afholder fællesmøde med Forretningsudvalget om blandt andet det vedtagne Budget 2011.

2. Udgangspunktet for budgetlægningen for 2011

I dette afsnit præsenteres udgangspunktet for udarbejdelsen af forslag til budgetrammer for 2011. Det drejer sig om Region Midtjyllands økonomiske udgangssituation og resultaterne af økonomiaftalen. Afsnittet er disponeret med et underafsnit til hvert af de to emner.

2.1 Den økonomiske udgangssituation

I det følgende skitseres kort den økonomiske situation for Region Midtjylland som den tidligere er fremstillet i henholdsvis Økonomirapporten pr. 30. april 2010 og i notaterne *"Den økonomiske situation på sundhedsområdet"* og *"Notat om indmelding af udgiftspresfelter i budget 2011"*. Notaterne indgår i det materiale, Regionsrådet fik forelagt forud for budgetseminaret d. 25. maj 2010. Der henvises endvidere til det til dagsordenspunktet vedhæftede bilag *"Notat om Region Midtjyllands langfristede gæld og udgifter til afdrag og renter"*.

Region Midtjyllands økonomi er i lighed med de øvrige regioners økonomi sat under betydeligt pres. I 2009 brugte regionerne 1,1 % mere end de aftalte rammer i økonomiaftalen for 2009 tillagt ændringer i lov- og cirkulæreprogrammet og ændrede forudsætninger i økonomiaftalen.

De væsentligste forklaringer er,

- at aktiviteten på sundhedsområdet på landsplan stiger med over 10 % fra 2008 til 2009. Resultatet har været generelt faldende ventelister. Det er i høj grad kræftbehandlingen, der har været stigende.

- at udgifterne til praksissektoren stiger med ca. 3,2 %. Danskerne har stigende forbrug af praktiserende læger, speciallæger, fysioterapeuter med videre.

- at udgifterne til patientbefordring har været kraftig stigende samt at også udgifterne til lægeambulancer er stigende.

- at der er stigende udgifter til patientforsikringer og patienter i eget hjem.

Situationen i Region Midtjylland er særligt vanskelig, fordi:

- der er tendens til, at udgifterne til praksissektoren stiger hurtigere i Region Midtjylland end på landsplan.

- der i perioden 2007 – 2009 er gennemført årlige besparelser på driften på op til 250 mio. kr. årligt. Besparelserne er både udmøntet i strukturbesparelser og i øgede effektiviseringer. Indregnes de årlige produktivitetskrav på omkring 2 % på det somatiske område udgør disse sammen med de løbende årlige besparelser ca. 4 % af driftsbudgettet.

- Økonomirapporten pr. 30. april 2010 viser en økonomisk ubalance på 353 mio. kr. mod tidligere ventet 235 mio. kr.
- regionen har en anstrengt likviditet og har brug for yderligere lånefinansiering af regionens drifts- og anlægsaktiviteter. Der er ansøgt om lånedispensation på samlet 671 mio. kr. fordelt med 607 mio. kr. i 2010 og 64 mio. kr. i 2011, jf. regionsrådsmødet 24. februar 2010 pkt. 1 om Region Midtjyllands økonomiske udfordringer i 2010 og frem. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har givet tilsagn på låneoptag for 200 mio. kr. i 2010 og 400 mio. kr. i 2011. Lånet giver anledning til afdrag i 2011 på 60 mio. kr.

- at det var forventet, at en ændring af lov om regionernes bloktilskud på sundhedsområdet ville omfordele 189 mio. kr. til fordel for Region Midtjylland. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har imidlertid oplyst, at lovforslaget ikke bliver fremsat i denne folketingssamling. Af lånet på 600 mio. kr. forventes det, at 189 mio. kr. går til genopretning af balancen på sundhedsområdet i 2011 jf. tabel 3 herunder.

- der inden for sundhedsområdet er indmeldt et presserende udgiftspres for 2011 på 169 mio. kr. jf. *"Notat om indmelding af udgiftspresfelter i budget 2011"* vedlagt materialet til Regionsrådets budgetseminar d. 25. maj.

- Region Midtjyllands langfristede gæld har været støt stigende siden regionens opstart. Ved udgangen af 2011 forventes den at være på næsten 5 mia. kr. og er efterhånden så stor, at den belaster regionens økonomi med store årlige udgifter til afdrag og renter.

I tabel 3 sammenfattes årsagen til den strukturelle ubalance på sundhedsområdet samt den foreslåede løsning. Med de forudsatte besparelser er der opnået balance i budget 2010 og dermed et balanceret udgangspunkt for budgetlægning for 2011. Eventuel vækst skal således komme fra økonomiaftalen.

Tabel 3. Genopretning af balance i sundhedsområdets driftsøkonomi 2010-2012

Mio. kr. *(+ = overskud / - = underskud)*	**2010**	**2011**	**2012**
A. Merudgift i forhold til B2010			
Ikke udmøntet spareramme i B2010	-160	-160	-160
Udgiftspres jf. december 2010	-75	-75	-75
Udgiftspres jf. Økonomirapport pr. 30 april 2010	-118	-118	-118
	-353	**-353**	**-353**
B. Merudgifter i 2011			
Overførsel fra drift til anlæg		-115	-115
Afsættes til renteudgifter (foreløbigt)		-60	-60
Det præhospitale område: øget beredskab		-19	-19
	0	**-194**	**-194**
C. Merudgifter i alt (A+B)	**-353**	**-547**	**-547**
D. Anvist finansiering			
Lånefinansiering	210	189	
Regulering af bloktilskud		61	250
Besparelser der gennemføres	103	274	274
Ændret niveau for §2 og §3 aftaler		10	10
Forventet DUT-regulering	40	13	13
	353	**547**	**547**
E. Ikke anvist finansiering (C+D)	**0**	**0**	**0**

2.2 Aftale mellem regeringen og Danske Regioner om regionernes økonomi for 2011

Den 12. juni indgik regeringen og Danske Regioner aftale om regionernes økonomi for 2011. Der blev ved samme lejlighed indgået aftale om Sundheds-IT. I dette afsnit resumeres resultaterne af de to aftaler. Afsnittet er disponeret således:

- De overordnede budskaber/resultater af økonomiaftalen for 2011
- Forudsætninger for henholdsvis sundhedsområdet og Regional Udvikling

- Øvrige emner
- Aftalen om Sundheds-it

2.2.1 De overdnede budskaber i økonomiaftalen

Regeringen og Dansk Folkeparti har i maj 2010 på baggrund af de svækkede offentlige finanser i kølvandet på finanskrisen indgået *Aftale om genopretning af dansk økonomi*. Denne aftale ligger til grund for aftalen om regionernes økonomi for 2011. Med aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti begrænses væksten inden for sundhedsområdet i perioden 2011-2013 til i alt 5 mia. kr. Gennemsnitligt er det en væsentligt mindre vækst, end man har set tidligere.

Med den netop indgåede økonomiaftale tilføres sundhedsområdet 2 mia. kr. af de 5 mia. kr. i 2011. Heraf går 1,5 mia. kr. til drift og 0,5 mia. kr. til områder uden for sygehusområdet.

Budskabet om dæmpet vækst inden for sundhedsområdet ses af den forudsatte aktivitets-stigning, der er fastsat til 3 % fra 2010 til 2011 mod 3,5 % fra 2009 til 2010. Det skal bemærkes, at Region Midtjylland de sidste par år haft årlige aktivitetsstigninger 5-6 %. Produktivitetskravet er i økonomiaftalen fastholdt på 2 %.

Der er enighed mellem regeringen og Danske Regioner om, at den kommende opstramning af sundhedsudgifterne fordrer en justering af befolkningens forventninger til sundhedsvæsnet de kommende år. Den dæmpede vækst skal blandt andet opnås ved skærpet prioritering af nye behandlinger og ny medicin.

Regeringen og Danske Regioner understreger, at visitation til behandling skal basere sig på et fagligt funderet visitationsgrundlag. Der tages derfor initiativ til eftersyn og revision af de klinisk faglige retningslinjer, der udgør visitationsgrundlaget i dag. Det indledende fokus vil være på afgrænsede behandlingsfelter, hvor der har været markant aktivitetsvækst, herunder fedme- og rygoperationer.

I aftalen understreges nødvendigheden af en tæt økonomiopfølgning. Et fælles IT-økonomi-styringssystem i de enkelte regioner skal således prioriteres. Denne målsætning er Region Midtjylland med etableringen af et fællesregionalt økonomi- og ledelsesinformationssystem (InfoRM) godt i gang med at indfri. Herudover skal kravene til monitorering og styring af aktivitets- og udgiftssiden inden for praksisområdet skærpes. Endvidere præciseres det, at økonomiopfølgning til Regionsrådene skal ske senest fire uger efter kvartalets afslutning.

Et element i aftalen for 2011 er omprioritering inden for den eksisterende regionale økonomi til fordel for sundhedsvæsnet. Med aftalen forudsættes det, at der i 2011 omprioriteres 12 mio. kr. fra de dele af de regionale driftsudgifter, der ikke vedrører sundhed, til sundhedsvæsnet. Dette beløb stiger til 25 mio. kr. i 2012 og til 50 mio. kr. i 2013. Omprioriteringen skal gøres mulig ved hjælp af effektivisering af administrationen i regionerne, nedbringelse af sygefraværet samt fælles og effektivt indkøb.

Sammen med økonomiaftalen indgik regeringen og Danske Regioner en aftale vedrørende sundheds-it. Hensigten med aftalen er at sikre fuldførelsen af de mange tiltag, der er sat i gang med henblik på digitalisering af sundhedsvæsnet. Der opregnes i aftalen en række ambitiøse milepæle for de kommende års udvikling inden for sundheds-it.

Konkret etableres en ny organisatorisk struktur der indebærer, at udviklingen inden for sundheds-it koordineres og prioriteres på nationalt niveau. Endvidere etableres et forum, Regionernes Sundheds-IT (RSI), med henblik på at understøtte regionerne i at løfte ansvaret for it-udviklingen på hospitalerne. Desuden forpligter regionerne sig i aftalen til at bidrage til en pulje på i alt 50 mio. kr. til finansiering af fællesregionale it-investeringer.

2.2.2 Sundhedsområdet

Med økonomiaftalen for 2011 er råderummet for drift og anlæg på sundhedsområdet i Region Midtjylland fastsat til 21.351 mio. kr. Fordelingen mellem drift og anlæg ses af tabellen nedenfor. I kolonnen længst til højre er opgjort Region Midtjyllands andel.

Tabel 4. Råderum for de samlede udgifter på sundhedsområdet

Mio. kr.	**Hele landet**	**Region Midtjylland**
Nettodriftsudgifter inkl. medicingaranti	96.755	20.673
Yderligere råderum: anlægsudgifter m.m	3.190	678
I alt	**99.945**	**21.351**

I økonomiaftalen forudsættes en aktivitetsvækst i hospitalssektoren på 3 % fra 2010 til 2011. Heraf forudsættes 2 pct.point finansieret ved stigende produktivitet.

I aftalen opregnes en række tiltag, som kan medvirke til at opnå en stigning i produktiviteten fra 2010 til 2011 på 2 %. Det drejer sig blandt andet om statslig afbureakratisering, som regionerne kan fremskynde ved at benytte sig af den såkaldte udfordringsret, opgaveglidning i hospitalsvæsnet og forbedring af arbejdsgange såvel på hospitalsafdelinger som i den regionale administration.

Tabel 5 viser elementerne i den realvækst, der tilføres nettodriftsudgifterne på sundhedsområdet med økonomiaftalen for 2011.

Tabel nr. 5. Realvækst i råderummet for nettodriftsudgifter på sundhedsområdet

Mio. kr.	**Hele landet**	**Region Midtjylland**
Aktivitetsstigning	612	131
Øvrigt, sygehuse (sygehusmedicin m.v.)	875	187
Sygesikringsmedicin	213	48
Øvrig sygesikring	300	64
I alt	**2.000**	**430**

Det bemærkes, at aktivitetsstigninger skal dække øget aktivitet på egne hospitaler såvel som aktivitetsstigninger i andre regioner og på privathospitaler.

Region Midtjylland har til øget aktivitet i 2011 en ramme på 131 mio. kr. Det skal bemærkes, at hospitalerne i forbindelse med spareprocessen har haft mulighed for at indtænke den forventede statslige aktivitetspulje i deres spareforslag for 2011. Midlerne i takstpuljen er følgelig allerede så godt som båndlagte.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet beregner og udmelder en endelig baseline for regionerne for 2011 i januar 2011. Baseline for Region Midtjylland beregnes som:

1. Den faktiske aktivitet i 2009 for alle regioner tillagt 1,4 pct. (den forventede aktivitetsvækst i 2010)

2. Den forudsatte aktivitetsstigning fra 2010 til 2011 på 3,0 pct.

3. Der korrigeres for budgetvirkningen af puljer i finansloven

4. Produktionsværdien af de statlige aktivitetsafhængige midler 3966 mio.kr. fratrækkes ovenstående punkt 1-3 for at danne baseline for alle regioner.

5. Baseline for Region Midtjylland for 2011 dannes ved at baseline for alle regioner fordeles med en nøgle, der afspejler regionernes faktisk realiserede aktivitet i 2010 prissat med takstsystem 2011.

Hvad angår behandlingspsykiatrien tilkendegives det i økonomiaftalen, at regeringen i forhandlingerne med satspuljepartierne i efteråret 2010 vil søge tilslutning til at videreføre den indsats inden for psykiatrien, der blev igangsat med satspuljeaftalen for 2007, og som står til at ophøre med udgangen af 2010. For Region Midtjyllands vedkommende drejer det sig om udgifter på i alt 22,7 mio. kr. til henholdsvis styrkelse af den retspsykiatriske indsats, styrket og sammenhængende indsats i forhold til patienter med svære angst og tvangslidelser samt regionsdækkende OPUS tilbud.

Resultatet af økonomiaftalen for 2011 angående anlægssiden af den regionale økonomi på sundhedsområdet ses af tabel 6.

Tabel 6: Realvækst i anlægsudgifterne

Mio. kr.	**Hele landet**	**Region Midtjylland**
Anlægsudgifter, basisbalance	1.816	386
Hensættelse til kvalitetsfonden	1.018	216
Anlægsindtægter	-60	-13
Yderligere anlægsramme	416	88
I alt	**3.190**	**678**

Inden for anlægsområdet indeholder økonomiaftalen for 2011 en række væsentlige elementer.

For det første er der på landsplan reserveret 50 mio. kr. til fællesregionale it-investeringer. Midlerne disponeres efter aftale mellem parterne og på baggrund af en samlet strategi for årets fællesregionale investeringer i sundheds-it.

For det andet er muligheden for at lånefinansiere for 200 mio. kr. til medikoteknisk udstyr bortfaldet, svarende til et låneoptag på 42 mio. kr. for Region Midtjylland. Medicoteknikken vil i Budget 2011 udelukkende blive finansieret af regionens anlægsramme.

Regionerne skal, ligesom i 2010, hensætte 1 mia. kr. af anlægsrammen til projekter med støtte fra kvalitetsfonden. Region Midtjyllands andel heraf er 216 mio. kr., svarende til regionens egenfinansiering af kvalitetsfondsprojekterne.

Finansiering af sundhedsområdet fordeler sig på det statslige bloktilskud, de kommunale sundhedsgrundbidrag samt aktivitetsbidrag fra henholdsvis stat og kommune. Det er opgjort i tabel 7, hvor meget der stammer fra de forskellige tilskud.

Tabel 7. Finansiering af sundhedsområdet (drift, anlæg og finansielle poster)

Mio. kr.	**Hele landet**	**Region Midtjylland**
Statsligt bloktilskud	79.465	16.896
Kommunalt grundbidrag	6.739	1.531
Statsligt aktivitetsafhængigt bidrag	2.617	556
Kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag	11.178	2.399
Øvrigt / overgangsordning	87	2
Finansielle indtægter i alt	**100.085**	**21.384**

Udover den ovenfor beskrevne finansiering rummer økonomiaftalen mulighed for refinansiering af afdrag i 2011 til en værdi af 350 mio. kr.

2.2.3 Regional Udvikling

På området for Regional Udvikling er der indarbejdet en reduktion af budgetterne på landsplan med 12 mio. kr. i 2011, 25 mio. kr. i 2012 og 50 mio. kr. i 2013. Der lægges i aftalen vægt på, at det først og fremmest er de administrative udgifter, der reduceres. Reduktionen indgår i det udmeldte bloktilskud til Regional Udvikling.

Den samlede ramme for Regional Udvikling og de tilsvarende tal for Region Midtjylland er vist i tabel 8 på næste side.

Tabel 8. Finansiering af Regional udvikling

Mio. kr.	**Hele landet**	**Region Midtjylland**
Statsligt bloktilskud	2.103	417
Kommunalt udviklingsbidrag	672	153
Aftalens finansieringsgrundlag i alt	**2.774**	**570**

2.2.4 Øvrige emner

Udover det ovenfor omtalte indhold berøres en række andre emner i Økonomiaftalen. De væsentligste af disse er kort oplistet nedenfor.

- *Øget gennemsigtighed og vidensdeling*
  Med henblik på at øge gennemsigtigheden og videndeling regionerne imellem er der opnået enighed mellem regeringen og Danske Regioner om at sætte fokus på og årligt opgøre udviklingen inden for tre udvalgte indikatorer, nemlig andel af ambulant behandling, indlæggelsestid og antal genindlæggelser. Der lægges op til national benchmark efter samme mønster som blandt andet produktivitetsopgørelserne.

- *Medicin*
  Der er igangsat flere initiativer med henblik på at sikre en hensigtsmæssig udvikling i anvendelsen af sygehusmedicin, bl.a. nedsættelsen af Rådet for Anvendelse af Dyr Sygehusmedicin (RADS) samt forskellige initiativer i regi af Lægemiddelstyrelsen.

- *Overenskomst om almen lægegerning*
  Danske Regioner vil i efteråret 2010 tage initiativ til at genoptage forhandlinger med de Praktiserende Lægers Organisation med henblik på at indgå en ny overenskomst. I forhandlingerne vil Regionernes Lønnings- og Takstnævn – hvor også staten er repræsenteret - stille krav om en skærpet monitorering og mere håndfaste krav i

relation til økonomi- og udgiftsstyring, der understøtter en opbremsning i udgiftsvæksten.

- *Mere frihed i de offentlige overenskomster*
  Regeringen og Danske Regioner er enige om at prioritere, at de kommende overenskomstforhandlinger i 2011 resulterer i, at der bliver større rum for lokale løsninger.

I aftalen prioriteres herudover også kompetenceudvikling af sygeplejersker, kliniske kvalitetsdatabaser, en forlængelse af Samarbejdsprojektet for den decentrale offentlige sektor samt udarbejdelsen af en ny digitaliseringsstrategi for den offentlige sektor. Regionerne vil følgelig afholde i alt 20,6 mio. kr. til centrale digitaliseringsinitiativer i 2011, herunder Borger.dk og Dokumentboksen.

2.2.5 Aftale om sundheds-it

Aftalen om Sundheds-it er indgået samtidig med, men er ikke en del af økonomiaftalen. Hensigten med aftalen om sundheds-it er at fuldføre en gennemgående digitalisering af sundhedsvæsnet med henblik på at sikre fælles, tilgængelige og opdaterede data. Endvidere er det ambitionen at sikre udnyttelse af det fulde potentiale ved at anskaffe og udvikle løsninger i fællesskab.

Aftalen præciserer en række ambitiøse milepæle for de kommende års udvikling inden for sundheds-it-området. For eksempel er det målsat, at alle regioner inden udgangen af 2013 har en fuldt konsolideret elektronisk patientjournal (EPJ) og en sammenhængende it-arbejdsplads med fælles log in til alle relevante sygehussystemer. Et andet mål går på, at der inden udgangen af 2011 skal etableres et Nationalt Patient Indeks (NPI), som løbende udbygges med stadig flere data om patienten, herunder blandt andet kontaktoplysninger fra Landspatientregistret, journaloplysninger og medicinoplysninger.

Der etableres med aftalen en ny organisatorisk struktur for udviklingen af sundheds-it i Danmark. Den nye struktur indebærer, at styring og koordination af udviklingen inden for Sundheds-it forankres på statsligt niveau. Grundlaget er de politiske aftaler og it-strategien for sundhedsvæsenet.

Der etableres en national bestyrelse for sundheds-it med repræsentanter fra staten, regionerne og kommunerne og med reference til Indenrigs- og Sundhedsministeren. Bestyrelsen skal blandt andet rådgive Indenrigs- og Sundhedsministerien forud for fastsættelse af nationale krav og standarder på området for sundheds-it samt tage initiativ til og kvalitetssikre forslag til nye tværsektorielle investeringer i sundheds-it. Den eksisterende fællesoffentlige organisation for Sammenhængende Digital Sundhed i Danmark (SDSD) nedlægges inden udgangen af 2010.

Endvidere etableres et forum, Regionernes Sundheds-it (RSI), der skal understøtte regionerne i at løfte ansvaret for it-udviklingen på hospitalerne.

Regionerne forpligter sig i aftalen til at oprette en central pulje til finansiering af fælles-regionale it-investeringer. Til puljen tilbageholdes fra regionernes anlægsbevilling i 2011 50 mio. kr., i 2012 150 mio. kr. og i 2013 200 mio. kr. Midlerne disponeres efter aftale mellem parterne og på baggrund af en samlet strategi for årets fællesregionale investeringer.

3. Forudsætninger for forslaget til budgetrammer for 2011

Budgetrammerne for sundhedsområdet, Regional Udvikling og Social- og Fælles formål og administration fremlægges af afsnittene 4, 5 og 7. Det fremlagte forslag til budgetrammer for 2011 er baseret på en række forudsætninger, som gennemgås nedenfor.

- Det er forudsat, at der kan indarbejdes en besparelse på samlet 284 mio. kr.

- Direktionen har den 25. februar 2010 anmodet de budgetansvarlige driftsenheder om at beskrive det mest presserende forventede udgiftspres i 2011. Notatet *"Notat om indmelding af udgiftspresfelter i budget 2011"* indgik i det materiale, Regionsrådet fik forelagt forud for budgetseminaret d. 25. maj 2010. Der er indmeldt udgiftspres for i alt 168,7 mio. kr. Alene det præhospitale område har fået imødekommet en del af det indmeldte udgiftspres. Herudover er det forudsat, at det opgjorte udgiftspres ikke kan imødekommes.

- Regionsrådet har i forskellige sammenhænge fremsat politiske ønsker til Budget 2011. Disse ønsker ikke er indarbejdet i det fremlagte rammeforslag.

- Det er forudsat, at indtægten fra kommunal medfinansiering i 2011 overstiger det i økonomiaftalen angivne niveau med 25 mio. kr.

- Det er forudsat, at Folketingets Finansudvalg den 24. juni godkender de aftalte DUT-kompensationer[1] for 2011, som de er fremsendt til regionerne.

- Det er forudsat, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet imødekommer Region Midtjyllands ansøgning om refinansiering af 199 mio. kr. Ministeriet godkendte en tilsvarende ansøgning om refinansiering af afdrag i 2010. Det forventes, at den afsatte pulje i økonomiaftalen på 350 mio. kr. i lighed med tidligere år prioriteres til regioner med alvorlige likviditetsproblemer.

- Det er forudsat, at renten i løbet af 2011 ikke stiger med mere end et procentpoint over niveauet maj 2010.

- Det er forudsat, at aktivitetsstigningen på det somatiske område fra 2010 til 2011 ikke overstiger 3 %, hvoraf de 2 %-point findes ved stigende produktivitet.

- Det er forudsat, at udgiftsudviklingen for ny dyr medicin og nye behandlinger dæmpes, så de samlede merudgifter ikke overstiger de midler, som er tilført området via økonomiaftalen. Dette indebærer en udgiftsreduktion på op til 100 mio. kr. i forhold til niveauet i 2010.

- Det forudsættes, at udgiftspresset på det psykiatriske område i vidt omfang løses ved de forestående forhandlinger mellem partierne i satspuljeforliget i efteråret 2010. Det forventes, at der årligt afsættes ca. 75 mio. kr. fra satspuljen til regionerne. Ved en fordeling mellem regionerne ud fra bloktilskudsnøglen vil det betyde ca. 16 mio. kr. til Region Midtjylland.

---

[1] DUT = Det Udvidede Totalbalanceprincip, hvorefter regionerne kompenseres ved mer- eller mindreudgifter for ændringer i opgaver, herunder administrative opgaver, der er fastsat ved lov, herunder ministerielle bekendtgørelser og cirkulærer.

- Det forudsættes, at der opretholdes en meget stram økonomistyring i 2011, det vil sige, at alle bevillingsansvarlige holder tildelte budgetter, og at uforudsete merudgifter på vanskeligt styrbare udgiftsområder bliver håndteret ved kompenserende besparelser. Regionsrådet drøfter forslag til principper for økonomi- og aktivitetsstyring i 2011 i forbindelse med 1. behandlingen af budget 2011.

4. Forslag til budgetrammer for sundhedsområdet

Forslaget til budgetrammer for sundhedsområdet er udarbejdet på samme måde som i foregående år. Fremgangsmåden er, at Buget 2010 korrigeres for engangsudgifter og –indtægter, diverse tillægsbevillinger og bevillingsflytninger, som er vedtaget af Regionsrådet og som videreføres i 2011, samt administrationens budgetneutrale omplaceringer. Efter en P/L-regulering opstår det tekniske budget. Det korrigerede Budget 2010 er pris- og lønfremskrevet med den sats på 0,75%, som fremgår af økonomiaftalen for 2011.

Det tekniske budget 2011 tillægges herefter:

- Forudsætningerne i økonomiaftalen 2011 samt Indenrigs- og Sundhedsministeriets regulering af kriterieværdierne af bloktilskuddet (tilfører Region Midtjylland 61 mio. kr. i 2011),

- Kompensationsbeløb for opgaveændringer i regionerne i 2011 og fremover (DUT-sager),

- Forslag om besparelser på driftsbudgettet, som Regionsrådet drøfter på budgetseminar den 21. juni 2010.

- Korrektioner for svært afviselige merudgifter, som bliver finansieret af de afsatte besparelser samt af DUT-reguleringer og ændringer i bloktilskuddet.

Herefter fastsættes rammen for budget 2011. Den indarbejdede besparelse på 284 mio. kr. er specificeret på bevillingsområder jf. *"Aftale om budgetrammer for 2011 samt forudsatte besparelser i budget 2010".*

Forslaget til budgetramme for sundhedsområdet for 2011 fremgår af tabel 10 på næste side.

Fordelingen af de 203,3 mio. kr., der skal spares på de somatiske hospitaler, ses af tabel i bilag 1 bagest i notatet.

Tabel 10: Forslag til budgetrammer for sundhedsområdet for 2011, besparelse udmøntet jf. "Aftale om budgetrammer for 2011 samt forudsatte besparelser i budget 2010"

(mio. kr.) (P/L-2011), B2010 undtaget	Budget 2010 (P/L10)	Tekniske budgetramme 2011	Vækst jf. øk. aftale inkl. tekniske reguleringer	DUT-reguleringer 2011	Besparelse	Niveauændring mhp. balance 2011	Budgetramme for 2011
A. Indtægter							
i) Bloktilskud fra staten	16.325,1	**16.452,3**	**445,0**	17,9			**16.915,2**
ii) Kommunale grundbidrag	1.510,0	**1.520,1**	**10,7**				**1.530,8**
iii) Statsligt aktivitetsbidrag	550,1	**553,8**	**2,7**				**556,5**
iv) Kommunalt aktivitetsbidrag	2.300,7	**2.353,5**	**46,0**			25,0	**2.424,5**
v) Overgangsordning + øvrig	-127,3						**0,0**
vi) Tilskud, Kvalitetsfonden (sygehusstruktur)	326,7						
vii) Tilskud, statslig pulje (retspsyk. Anlæg)	10,0						
Indtægter i alt	**20.895,3**	**20.879,7**	**504,4**	**17,9**	**0,0**	**25,0**	**21.427,0**
B. Nettodriftsudgifter							
Psykiatri							
- Behandlingspsykiatri	1.392,2	1.450,7	0,0	12,7	-19,9		1.463,4
Psykiatri i alt	1.392,2	1.450,7	0,0	12,7	-19,9		1.463,4
Somatik							
- Hospitaler	11.943,2	12.232,1		2,1	-203,3		12.234,2
- Fælleskonti	1.531,4	667,9	317,7	-5,8	-6,9	402,6	1.098,3
- Det præhospitale område		659,8			-0,1	19,0	678,8
- Medicintilskud	1.561,1	1.572,4	48,2			-40,6	1.580,0
- Øvrig sygesikring	3.022,1	3.012,7	64,1	9,0	-40,0	42,0	3.127,7
- Sundhedsstab	102,9	107,3			-13,8		107,3
Somatik i alt	18.160,7	18.252,2	430,0	5,2	-264,1	423,0	18.826,4
Øvrig							
- Andel af fælles formål og adm.	447,3	431,5					431,5
- Reserve/Fælles puljer	25,3	0,0					0,0
Øvrig i alt	472,6	431,5	0,0	0,0	0,0		431,5
Driftsudgifter i alt	**20.025,6**	**20.134,4**	**430,0**	**17,9**	**-284,0**	**423,0**	**20.721,3**
C. Anlægsudgifter							
Hensættelse til Kvalitetsfondsprojekter		216,0					216,0
Disponibelt beløb til prioritering		472,0					472,0
Anlægsudgifter i alt	**1.131,9**	**688,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**688,0**
D. Drifts- og anlægsudgifter i alt	**21.157,5**	**20.822,4**	**430,0**	**17,9**	**-284,0**	**423,0**	**21.409,3**
E. Finansielle poster							
i) Andel af nettorente	114,8	13,1	19,1			89,0	121,2
ii) Andel af afdrag på lån, heraf	176,2						
- refinansiering af afdrag		198,6					198,6
- afdrag (el-projekter)		12,1					12,1
- afdrag (600 mio. kr. lån)						60,0	60,0
Finansielle poster i alt	**291,0**	**223,8**	**19,1**	**0,0**	**0,0**	**149,0**	**391,9**
F. Årets resultat (A-D-E)	**-553,2**		**55,3**	**0,0**	**284,0**	**-547,0**	**-374,2**
G. Låneoptag							
i) Lån medicoteknik	42,4	0,0					
ii) Lån til afdrag	176,2	0,0					198,6
iii) Låneoptag jf. finansieringsreform	0,0						400,0
iv) Lån vedr. egenfinansiering - investeringer i mo	68,1						0,0
v) Lån vedr. investeringer i elspareprojekter	91,0						0,0
vi) Lån v/likviditetssikring af drift/anlæg	100,0						0,0
Låneoptag i alt	**477,7**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**598,6**
Henlæggelse til/træk på kasse (F+G)	**-75,5**						**224,4**

4.1 Indtægtssiden

Den finansiering på 21.384 mio. kr., der anvises Region Midtjylland med økonomiaftalen for 2011, indebærer en stigning på 504 mio. kr. set i forhold til finansieringen for 2010. Væksten er sammensat som vist i tabel 9 nedenfor.

Tabel 9. Fordeling af den samlede vækst i økonomiaftalen for 2011

Mio. kr.	
Realvækst jf. økonomiaftalen for 2011	430
Indenrigs- og Sundhedsministeriets genberegning af kriterieværdierne i bloktilskuddet samt kompensation for fejleberegning af bloktilskuddet for 2010	61
Stigning i det kommunale grundbidrag grundet stigning i befolkningen	10
Stigning i statens aktivitetsafhængige bidrag	3
I alt	504

Som det ses af kolonnen yderst til højre, budgetteres der med en finansiering på mere end de 21.384 mio. kr., der er fastsat i økonomiaftalen 2011. Det skyldes forventninger om yderligere indtægter på i alt 43 mio. kr.

Udviklingen i den kommunale medfinansiering tilsiger en indtægt, der ligger højere end den i økonomiaftalen forudsatte. Det skyldes, at regionens aktivitet på det somatiske område ligger 2 % over aftaleniveau i 2010. Der budgetteres for 2011 med en øget indtægt fra kommunal medfinansiering på 25 mio. kr. De 25 mio. kr. benyttes til finansiering af øgede renteudgifter.

Danske Regioner har udmeldt en oversigt over aftalte statslige kompensationer for opgaveændringer (DUT-reguleringer) for 2011 og fremover. Heraf fremgår det, at sundhedsområdet i Region Midtjylland får en kompensation på i alt 18 mio. kr. Heraf benyttes det 13 mio. kr. til nedbringelse af udgiftspresset, mens 5 mio. kr. skal reserveres nye opgaver. I august 2010 forelægges Regionsrådet sammen med forslag til Budget 2011 en endelig bevillingssag om udmøntning af kompensationsbeløbene.

Som det fremgår af tabel 11 herunder kan Region Midtjylland budgettere med en indtægt på i alt 21.427 mio. kr.

Tabel 11. Budgetterede indtægter

Mio. kr.	
Finansiering jf. økonomiaftalen 2011	21.384
Forudsat øget kommunal medfinansiering	25
Forventet DUT-regulering for 2011	18
I alt	21.427

4.2 Nettodriftsudgifter

Mellem de to første kolonner i oversigten over budgetrammer for sundhedsområdet, ”Budget 2010” og ”Teknisk budgetramme 2011”, ligger en mellemregning i form af korrektion for engangsudgifter og –indtægter, diverse tillægsbevillinger og bevillingsflytninger, som er vedtaget af Regionsrådet, samt administrationens budgetneutrale omplaceringer. Der er indarbejdet ændringer frem til og med Økonomirapporten pr. 30. april 2010.

Det tekniske budget er tillagt aktivitetsstigningen på 430 mio. kr. samt den forventede DUT-regulering, der fordeler sig med 12,7 mio. kr. på behandlingspsykiatrien og 5,2 mio. kr. på somatikken.

Herfra er trukket den forventede besparelse på 284 mio. kr. Udmøntningen af de 284 mio. kr. forventes gennemført i forlængelse af beslutning om besparelser, som Regionsrådet drøfter den 21. juni.

I den kolonne, der hedder "Niveauændring mhp. balance 2011" budgetteres med netto 423 mio. kr. til det somatiske område. Beløbet omfatter flere ændringer, der beskrives i det følgende.

Hvad angår nedjusteringen af budgettet for sygesikringsmedicin gør to forhold sig gældende; for det første en generel forudsætning i økonomiaftalen 2011 om et lavere niveau for medicin-udgifterne, og dels en besparelse. Region Midtjyllands andel af niveausænkningen udgør 15,6 mio. kr. Besparelsen udgør 25 mio. kr. og er en fastholdelse af det sparekrav, som indgik i budgetforliget for 2010. Det er her forudsat, at der ved brug af rationel farmakoterapi kan opnås en besparelse på 25 mio. kr. på sygesikringsmedicin.

På baggrund af den konstaterede ubalance i budget 2010 er der budgetteret med et niveauløft til praksissektoren på 42 mio. kr. Dermed er den konstaterede budgetubalance pr. 30. april 2010 løst.

Udover de nævnte tiltag afsættes der 402,6 mio. kr. til oprettelse af balancen inden for somatikken. Der er tale om dækning af merudgifter til udvidet frit valg, patientforsikringer, nye behandlinger, ny dyr medicin med videre, som de er beskrevet i Økonomirapporten fra 30. april 2010. Herudover afsættes midler til flytning:

Til det præhospitale område afsættes midler til et niveauløft på 19 mio. kr. i forlængelse af Regionsrådets beslutning d. 26. maj 2010 om at gøre de fire midlertidige beredskaber i Silkeborg, Horsens, Århus Syd/Odder samt Viborg permanente.

Ved budgetforliget for 2010 blev det forudsat, at der inden for anlægsrammen afsættes 115 mio. kr. til anskaffelser af længerevarende driftsmidler og it-systemer, som tidligere har været afholdt af driftsbudgettet. Denne ramme tilbageføres til driftsbudgettet, således at anlægsrammen udvides med 115 mio. kr. og der inden for driftsbudgettet skaffes det nødvendige råderum ved gennemførelse af besparelser.

De 423 mio. kr. der samlet set bevilges til området udgør sammen med et budgetteret løft på de finansielle poster på 149 mio. kr. og forventet øget indtægt fra kommunal medfinansiering på 25 mio. kr. de i tabel 3 beskrevne merudgifter på 547 mio. kr.

4.3 Anlægsudgifter

Anlægsudgifterne er i rammeforslaget budgetteret som en samlet sum. Der vil til 1. behandlingen af forslag til Budget 2011 blive udarbejdet forslag til investeringsplan for 2011 og overslagsårene 2012-2014.

De budgetterede anlægsudgifter på 688 mio. kr. udgøres for den største del af anlægsrammen som den er angivet i økonomiaftalen på 678 mio. kr. Hertil er tillagt 10 mio. kr., som driftsbudgettet lånte af anlægsbudgettet i 2010 med henblik på hjælp til finansiering af kræftpakker og mammografiscreening.

I tillæg til rammen er der mulighed for at låne 1/3 af egenfinansieringen af kvalitetsfonds-projekterne (12,5 % af total) i de år hvor finansieringsbehovet er størst. Dette er for nuværende ikke indregnet i budgettet og fremgår derfor ikke af de fremlagte rammer.

4.4 Finansielle poster

Sundhedskredsløbet skal finansiere afdrag for ca. 271 mio. kr. og renter for ca. 121 mio. kr. i 2011. Det er forudsat, at regionen i 2011 vil refinansiere hovedparten af afdragene vedrørende sundhedsområdet, dog med undtagelse af afdragene på de to nye lån til styrkelse af kassebeholdningen (600 mio. kr.) samt afdrag på lån til el-projekter. Det betyder, at der budgetteres med lån til refinansiering af afdrag på i alt ca. 199 mio. kr.

I økonomiaftalen for 2011 er indeholdt mulighed for refinansiering af afdrag til en værdi af 350 mio. kr. for alle regioner. Det anses for realistisk, at ansøgningen om refinansieringen af 199 mio. kr. vil blive imødekommet, da regioner med størst likviditetsproblemer erfaringsmæssigt prioriteres højt.

4.5 Låneoptag

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har godkendt et ekstraordinært låneoptag på 400 mio. kr. i 2011. Heraf henlægges 224 mio. kr. til kassen, det vil sige til styrkelse af likviditeten.

Der henvises i øvrigt til det til dagsordenspunktet vedhæftede bilag *"Notat om Region Midtjyllands langfristede gæld og udgifter til afdrag og renter"*.

5. Budgetrammer 2010 for Regional Udvikling

Økonomien for Regional Udvikling er rammestyret. Rammen består af et statsligt bloktilskud og af kommunale udviklingsbidrag, og fastsættes som del af økonomiaftalen. Rammestyringen indebærer, at øgede udgifter på et område – uanset om de er afledt af uafviseligt udgiftspres eller af ønske om opprioritering – må modsvares af reduktioner på et andet område.

Budgettet for Regional Udvikling er opdelt i en række bevillingsniveauer; Kollektiv trafik, Erhvervsudvikling, Den Regionale Udviklingsplan, Regional udvikling i øvrigt, Miljø samt et nyt bevillingsniveau, Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter samt administration, der indstilles godkendt sammen med rammebudgettet. Oprettelsen af det nye bevillingsniveau har baggrund i nye regler vedrørende kontering af administrative udgifter.

Den kollektive trafik har en fremtrædende plads i budgettet for Regional Udvikling, idet dette bevillingsområde og udgiftsudviklingen her inden for i vidt omfang styrer budgetrammerne for de øvrige bevillingsområder.

I forbindelse med Budget 2009 betød den økonomiske ubalance for kollektiv trafik, at der blev indarbejdet en 4-årig overgangsplan, hvorunder der gennemføres besparelser for den kollektive trafik ved ændringer i det regionale rutenet samt en periodisk forskydning i budgetrammer fra de øvrige bevillingsområder, som sikrede henholdsvis den samlede budgetramme for Regional Udvikling og økonomisk balance for den kollektive trafik. Implementeringen af overgangsplanen startede med Budget 2009 og fortsætter i 2011.

I rammebudgettet er endvidere indarbejdet foreløbig udmelding fra Danske Regioner om DUT-reguleringer for 2011.

Det tekniske budget for Regional Udvikling er pris- og lønreguleret med 1,75% i henhold til økonomiaftalens forudsætninger.

I tabel 12 er angivet forslag til budgetrammer for Regional Udvikling 2011.

Tabel 12. Forslag til budgetramme for Region Udvikling

Mio. kr., P/L11	Budget 2010	Teknisk Ramme 2011	Øk.aftale	Budget-ramme 2011
Indtægter				
i) Statsligt bloktilskud	407,0	415,8		417,0
ii) Kommunalt udviklingsbidrag	150,5	153,1		152,9
iii) DUT- 2011 (forleøbig udmelding)				16,3
Indtægter i alt	**558,0**	**568,9**	**0,0**	**586,2**
Regionaludvikling				
Kollektiv trafik, inkl. DUT-reserve	246,2	255,2		255,2
Erhvervsudvikling	145,8	105,1		105,1
Regional udviklingsplan	5,6	5,6		5,6
Regional udvikling i øvrigt	88,2	95,2		95,2
Miljø	61,5	37,2		37,2
Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter	0,0	74,5		74,5
Regional udvikling i alt	**547,3**	**572,9**	**0,0**	**572,9**
Øvrig				
- Andel af fælles formål og adm.	7,4	10,5		10,5
- Andel af renter	2,8	2,8		3,0
Øvrig i alt	**10,2**	**13,3**	**0,0**	**13,5**
Driftsudgifter i alt	**557,5**	**586,1**	**0,0**	**586,2**
Årets resultat	**0,5**	**-17,2**	**0,0**	**0,0**

Der er foretaget en række ændringer i forhold til Budget 2010, som der redegøres for i det følgende, de angivne beløb er i 2010 prisniveau:

5.1 Kollektiv trafik

- Der er foretaget en reduktion af bevillingen på -8,4 mio. kr. som følge af et lavere bestillerbidrag og -1,0 mio. kr. vedrørende spareplanen.
- Herudover er der indregnet foreløbig DUT-regulering for 2011 på 16,3 mio. kr.
- Endvidere er der foretaget en reduktion af bevillingen med -2,2 mio. kr. som følge af nye regler vedrørende kontering af administrative udgifter.

5.2 Erhvervsudvikling

- Der er foretaget en reduktion af bevillingen med -42,5 mio. kr. som følge af nye regler vedrørende kontering af administrative udgifter på Regional Udvikling.

5.3 Regional Udviklingsplan (RUP)

- Der er foretaget en korrektion af de kalkulatoriske omkostninger på i alt -0,1 mio.

5.4 Regional Udvikling, i øvrigt

- Bevillingsniveauet rummer periodeforskydning vedrørende ubalancen fra budget 2009 på Kollektiv trafik. Finansieringen af periodeforskydningen udgør i budget 2011 9,5 mio. kr. mere end i budget 2010.

- For at finansiere de ekstraordinære udgifter til kollektiv trafik i 2009, opererer Regional Udvikling med en forventet årsforskydning. Ved den forventede årsforskydning blev det forudsat, at der inden for de enkelte bevillingsområder under Regional Udvikling gennem en stram styring blev sikret et mindreforbrug i Budget 2009 på 61,1 mio. kr. som skulle udlignes ved mulighed for et tilsvarende merforbrug i årene 2010-2012. Hermed ville Regional Udviklings finansielle kredsløb være i balance i perioden.

- Udgiften i 2009 og det modsvarende mindreforbrug i 2010-2012, til årsforskydningen blev placeret på bevillingen 'Regional Udvikling i øvrigt' under diverse udgifter og indtægter. De budgetmæssige udsving blev især finansieret af erhvervsudviklings-området, hvor der erfaringsmæssigt er en vis tidsmæssig forskydning/forsinkelse mellem bevilling af midler til konkrete projekter til projekterne når et stadie, hvor de kan få/vil have midlerne udbetalt.

- I forbindelse med budgetforliget 2010 blev der endvidere afsat en pulje 'Pulje til senere udmøntning', som følge af konstaterede mindreudgifter på området for Kollektiv trafik. Puljen blev placeret under bevillingen Regional Udvikling i øvrigt. Udmøntning af puljen afventer i øjeblikket forhandlingerne med kommunerne om den kollektive trafikplan

- Der er teknisk korrigeret for bidrag på 0,5 mio. kr. som følge af positivt P/L-rul i forbindelse med økonomiaftalen 2011.

- Herudover er der indarbejdet en reduktion på -4,6 mio. kr. som følge af nye regler vedrørende kontering af administrative udgifter på Regional Udvikling på -3,5 mio. kr. samt en korrektion, som følge af flytning af it midler til It-afdelingen på -1,1 mio.

5.5 Miljø

- Der foretaget en reduktion af bevillingen med -24,5 mio. kr., som følge af nye regler vedrørende kontering af administrative udgifter på Regional Udvikling samt en mindre teknisk korrektion på -0,4 mio. kr. vedrørende afskrivninger på miljø

5.6 Planlægnings-, analyse- og udviklingsudgifter ("Fællesomkostninger og administrations- omkostninger vedrørende regionale udviklingsopgaver")

- Som følge af nye konteringsregler omkostninger vedrørende administration af de regionale opgaver overført til særligt bevillingsområde fra 2011 svarende til i alt 73,3 mio. kr. fra øvrige områder jf. ovenfor.

5.7 Andel af fællesformål og administration

- Området er tilført 1,1 mio. kr. i relation til øgende fællesomkostninger herunder specielt it-omkostninger overført fra Regional Udvikling til den fælles it-afdeling.

6. Social- og Specialundervisning – status for budgetarbejdet

Budgetlægning for social- og specialundervisningsområdet er grundlæggende baseret på indholdet af de rammeaftaler, som regionen indgår med de 19 kommuner. Rammeaftalen fastlægger dels det forventede omfang af kommunernes benyttelse af de regionale tilbud og takststrukturen for de enkelte tilbud.

I dette afsnit redegøres kort for status for arbejdet med udarbejdelse af rammeaftalen og budget for social- og specialundervisningsområdet.

6.1 Status for arbejdet med udarbejdelse af rammeaftalen

Den proces, som skal føre til udarbejdelse og endelig indgåelse af rammeaftaler består i:

- et forarbejde på administrativt niveau, hvor en styregruppe udarbejder udkast til rammeaftaler. Dette sker på møder den 23. juni 2010 og 18. august 2010. Det er hensigten på det sidste møde at kunne aflevere en fælles indstilling til Kontaktudvalgets møde den 27. august 2010.

- den enkelte kommune skal indgå rammeaftale senest den 15. oktober 2010.

I forhold til budgetlægningen skal det bemærkes, at KKR på sit møde den 2. juni drøftede fokusområder på det specialiserede socialområder i 2011 og frem. Det er sket på baggrund af den udarbejdede analyse af området "*Analyse af udgiftsudviklingen indenfor det specialiserede socialområde i Rammeaftalerne 2007 – 2010*".

På mødet blev det blandt andet besluttet, at der indarbejdes en reduktion af taksterne med 5% i Rammeaftalen for 2011 på det specialiserede socialområde. En gennemførelse af denne beslutning i forbindelse med vedtagelse af Rammeaftale 2011 vil betyde yderligere besparelser på socialområdet udover ændringen fra 2010 angående forøgelse af belægningsprocenterne og den allerede besluttede besparelse i budget 2011 på 2%.

6.2 Aftale mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2011

I forlængelse af aftalen for kommunernes økonomi for 2010 blev der igangsat en analyse af rammeaftaler, prisdannelse, takstfastsættelsen samt køb og salg af pladser mellem kommuner, regioner og private leverandører. I forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2011 var der igen særlig fokus på udgiftsudviklingen og økonomistyringen på det specialiserede socialområde.

Der var i forlængelse af det igangsatte analysearbejde i 2010, blandt andet enighed mellem regeringen og kommunerne om, at regeringen skal fremsætte lovforslag, der forenkler de sociale rammeaftaler og giver kommunerne ansvaret for koordineringen af det sociale område.

Der er usikkerhed om, hvornår lovforslaget fremsættes, hvornår lovændringen træder i kraft samt hvad "ansvaret for koordineringen af det sociale område" omfatter. På den baggrund er der således også usikkerhed om, hvad de økonomiske konsekvenser vil være for regionerne – og dermed Region Midtjylland.

Regionerne modtager ca. 30 mio. kr. til Social- og specialundervisningsområdet i statsligt bloktilskud, hvoraf Region Midtjyllands andel i 2010 udgør 5,5 mio. kr. Midlerne dækker særlige administrative opgaver vedrørende Social- og specialundervisning. Det statslige bloktilskud finansierer således blandt andet koordineringen af rammeaftalerne.

6.3 Status for den kommunale overtagelse af regionale tilbud fra 2011

De særlige præmisser for socialområdets budget og finansiering medfører at områdets økonomi kun i begrænset omfang har samspil med de øvrige regionale budgetområder. Det væsentligste samspil vedrører fordelingen af budgettet for Fælles formål og administration. En række af de fælles administrative udgifter fordeles på grundlag af de enkelte områders andele af regionens samlede budget.

En række kommuner har i 2009 og 2010 valgt at overtage en række tilbud, som hidtil har været drevet af Region Midtjylland. Holstebro Kommune har for nyligt meddelt at ville overtage AU-Centret fra 2011. AU-Centret har i 2010 et budget på 16,0 mio. kr., dette skal ses i forhold til, at det samlede budget for 2010 er på ca. 1,1 mia. kr.

Social- og Specialundervisningsområdets forslag til investeringsplan vil blive udarbejdet til 1. behandlingen af forslag til Budget 2011 i august. Udgangspunktet for budgetlægningen for 2011 vil på niveau med Budget 2010 være en fælles økonomisk ramme på ca. 40 mio. kr., som skal rumme henholdsvis vedligeholdelse af bygninger samt udvikling og omlægning af sociale tilbud.

7. Budgetrammer 2011 for Fælles formål og administration

Økonomiaftalen for 2011 indeholder ikke elementer, som tilfører de administrative områder realvækst. Der sker dog regulering af mere teknisk karakter, idet der på landsplan er indarbejdet 50 mio. kr. til dækning af de stigende udgifter til tjenestemandspensioner. Region Midtjyllands andel heraf udgør 10,5 mio. kr.

Forslaget til budgetrammer er udarbejdet efter samme principper, som for de øvrige budgetområder.

Budgettet for Fælles formål og Administration skal fordeles mellem de 3 finansieringskredsløb. Fordelingsnøglen baseres på 3 hovedprincipper;

1. Fordeling efter bruttobudgetandele
2. Fordeling af servicefunktioner med videre, hvor personalefordelingen anvendes
3. Særlige fordelingsprincipper, hvor det skønnes nødvendigt

Det anvendte princip for fordelingen af budgettet for Fælles formål og administration betyder, at den endelige fordeling først kan foretages, når bruttobudgettet for de 3 finansierings-kredsløb er på plads. Da socialområdets budget først fastlægges efter sommerferien i forbindelse med indgåelse af rammeaftalerne med kommunerne, er det på nuværende tidspunkt alene muligt at lave en foreløbig fordelingsnøgle, som anvendes i forbindelse med rammebudgettet. Når den politiske prioritering er gennemført vil der ske en justering af nøglen med henblik på den videre budgetproces.

Tabel 13 på næste side viser forslag til budgetramme for Fælles formål og administration og fordelingen på de 3 finansieringskredsløb.

Tabel 13: Budgetramme for Fælles formål og administration med foreløbig fordelingsnøgle

Mio. kr.	Budget 2010 (P/L10)	Teknisk budget 2011	Øk-aftale realvækst	Budget-ramme 2011
Fordelingen Konto 1-3				
Fælles formål og administration				
Sundhed (inkl. beh.psykiatri)	447,3	447,3		431,5
Social og specialundervisning	31,1	31,1		28,0
Regional udvikling	8,2	8,2		10,5
Fælles formål og administration i alt	**486,6**	**486,6**	**0**	**470,1**

Samlet er Fælles formål og administration netto reduceret med i alt 16,6 mio. kr. Efter fordeling med den nu justerede og foreløbige fordelingsnøgle for Fælles Formål og administration foreslås følgende foreløbige budgetrammer jf. ovenstående tabel 12.

Hovedforklaringen på ændringerne fra 2010 til 2011 er dels ovenstående generelle reduktion af udgifterne på Fælles Formål og administration samt justeringer af fordelingsnøglen. Fordelingsnøglen er påvirket flere forskelligt rettede effekter: Bruttobudgettet er steget på områderne sundhed og RU de senere år samtidig med at socialområdet falder som følge af overtagelser samt besparelser på taksterne m.v. Derudover er der sket en justering i personaletallene som indgår i nøglen.

Herudover er der en effekt vedrørende konsolidering af it-området som også spiller ind samt mindre tekniske justeringer.

Det skal bemærkes, at der er foretaget en ændring i budgetteringen af it-området. Budgetdele der direkte vedrører sundhed er flyttet fra Fælles formål og administration på konto 4 til Sundhed på konto 1, Fællesudgifter og indtægter, Servicefunktioner. Hensigten er at tydeliggøre, når der er tale om it-udgifter relateret til sundhedsområdets drift og derved undgå adskillige forlods fordelinger til konto 1.

Herudover er der foretaget nogle mindre justeringer i nøglens variable som følge af diverse ændringer i administrationens størrelse og aktiviteter.

Der er foretaget en række ændringer i forhold til Budget 2010:

- I forbindelse med etablering af en fælles it-afdeling er der som udgangspunkt budgetmæssigt tilført IT-afdelingen i alt 93,4 mio. kr. som henholdsvis generel budgetforhøjelse på 15,0 mio. kr. finansieret af driftsenhederne. Herudover er der aftalt overførsler af it-personale og it-driftsudgifter med virkning i 2011 og fremover for i alt 78,4 mio. kr.

  Jf. den tidligere beskrevne ændring af budgetteringen af it-området, er der efterfølgende overført -126,3 mio. kr. vedr. sundheds-it til Sundhed, Fælles udgifter og indtægter, Servicefunktioner.

- I forbindelse med henholdsvis bidrag til finansiering af det øgende budget til it, er der sket en reduktion af øvrige administrative enheder med -0,3 mio. kr. og der er overført opgaver m.v. for -0,4 mio. kr.

- Herudover er der en nettotilførsel på i alt 2,0 mio. kr. blandt andet som følge af at HR-afdelingen har fået overført 1,9 mio. fra sundhed vedrørende beløb til dækning af bistand i forbindelse med rådgivning om sikkerhed ved transport af farligt gods.

- Jf. økonomiaftalen er Tjenestemandspensioner tilført 10,5 mio. kr. som er Region Midtjyllands andel af de afsatte 50 mio. kr.

- Regionssekretariatet er i overensstemmelse med budgetoverslag 2011 tilført 4,5 mio. kr. som en engangsudgift i 2011 i forbindelse med aflevering af regionens mellemarkiv til Statens Arkiver.

Bilag 1: Fordeling af besparelsen på de somatiske hospitaler jf. Budgetforlig for 2011

Nettodriftsudgifter, 1.000 kr. (udgiftsbaserede bevilling)	Budget 2010 (P/L10)	Teknisk budgetramme for 2011 (P/L11) *	Rammebesparelse i 2011 (P/L11)	Strukturbesparelse i 2011 (P/L11)	Budgetramme for 2011 (P/L11)
Regionshospitalet Horsens, Brædstrup, Odder	810.047	823.461	-11.600		811.861
Regionshospitalet Randers og Grenaa	1.031.936	1.024.612	-14.600	-2.000	1.008.012
Regionshospitalet Herning, Holstebro, Lemvig, Ringkøbing og Tarm	1.989.323	2.013.676	-26.400	-10.000	1.977.276
Regionshospitalet Silkeborg, Hammel Neurocenter og Skanderborg Sundhedscenter	845.810	861.760	-12.100	-10.000	839.660
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus	2.037.922	2.076.824	-29.100		2.047.724
Regionshospitalet Viborg, Kjellerup og Skive	1.527.794	1.527.183	-20.700	-14.000	1.492.483
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus	3.644.225	3.840.589	-52.000		3.788.589
Somatiske hospitaler ekskl. Friklinikken Brædstrup	**11.887.057**	**12.168.104**	**-166.500**	**-36.000**	**11.965.604**
Friklinikken i Brædstrup	56.179	56.438	-800		55.638
Somatiske hospitaler i alt	**11.943.236**	**12.224.542**	**-167.300**	**-36.000**	**12.021.242**

* I tabellen udestår detaljeret P/L-fremskrivning samt fordeling af DUT-kompensation for 2010 og 2011